

Revidering av stadgarna för Grén Brobergs museistiftelse

Donationen av Lilla Änggården

I ett gåvobrev daterat 6 mars 1963 donerade bröderna Sven Grén Broberg och Carl Grén Broberg sin gemensamma egendom Lilla Änggården till Göteborgs stad. Stadsfullmäktige beslöt 1963-06-13 att med tacksamhet emottaga donationen "med förbindelse för staden att iakttaga vid donationen fästade föreskrifter och villkor".

I den stadsfullmäktigehandling (GSH 1963/270) som låg som grund för beslutet, anges bland annat:

"Även om de nu icke överblickbara kostnaderna för det löpande underhållet av byggnaderna och mark ävensom framtida, för främjande av donationsavsikten erforderliga ändrings- och renoveringsarbeten kommer att uppgå till avsevärda belopp, framstår bevarandet av den säregna miljö som donationsfastigheterna med åbyggnader bildar såsom ett önskemål av stort allmänt intresse. Den äldsta byggnadens historia sträcker sig över tre sekler, och markområdet i stadens hand skapar stora möjligheter för naturvården och kulturlivet i staden".

Vidare redovisas i handlingen att "Styrelsen för Göteborgs museum är villig att, i enlighet med bestämmelserna i gåvobrevet, omhänderhava i mangårdsbyggnaden och härbret ingående lösören".

Gatunämnden hade för sin del beslutat tillstyrka att donationen mottages "vilket för gatunämnden innebär uppdrag att vårda i donationen ingående park- och trädgårdsanläggning och upptaga beräknade kostnader härför i gatunämndens budget".

Fastighetsnämnden, som handlagt donationsärendet, hade "för sin del beslutat godkänna och underteckna det i ärendet upprättade gåvobrevet" samt hemställde att stadsfullmäktige måtte besluta emottaga donationen.

Stadsfullmäktiges beslut inrymde uppdrag:

- åt fastighetsnämnden att förvalta den i donationen ingående fasta egendomen med tillhöriga åbyggnader;
- åt gatunämnden att vårda i donationen ingående park- och trädgårdsanläggning samt
- åt styrelsen för Göteborgs museum att ombesörja erforderliga åtgärder med i donationen ingående lösen.

Vidare angavs "att respektive förvaltnings kostnader för sina uppgifter med donationsegendomen under löpande budgetår skall bestridas av förvaltningen tillgängliga medel samt att beräknade kostnader för nästa budgetår skall upptagas i respektive förvaltnings statförslag för 1964".

Grén Brobergs museistiftelse

Med syfte att säkra vården och driften av Lilla Änggården överlämnade bröderna Grén Broberg genom ett särskilt testamente sin kvarlåtenskap till en stiftelse. I testamentet föreskrivs att "Stiftelsens uppgift skall vara att ombesörja och med tillgänglig avkastning bekosta vården och driften av vårt hem med dess samling av lösören på Lilla Änggården - här även inbegripet vårt bibliotek - i så vitt möjligt oförändrat skick såsom ett museum samt att hålla detta i lämplig omfattning och på bästa sätt tillgängligt för allmänhet, sammanslutningar och forskare. Verk-

samheten skall bedrivas så att vetenskaplig forskning därigenom främjas. Stiftelsens namn skall vara Grén Brobergs museistiftelse. Styrelsen skall bestå av tre ledamöter. Chefen för Göteborgs historiska museum skall vara självskriven ledamot av styrelsen och föredragande i denna. Två ledamöter skola utses av styrelsen för Göteborgs museum".

I testamentet föreskrivs vidare att "viss del, normalt 20%" av stiftelsens avkastning skall läggas till kapitalet. "Återstoden av avkastningen skall användas till stiftelsens ändamål. "Om hela avkastningen inte behöver tagas i anspråk för vården av museet må besparingen kunna användas för bidrag till vetenskaplig forskning rörande den kultur, som museet avser att skildra."

Sedan båda bröderna Grén Broberg avlidit har det av dem upprättade testamentet trätt i kraft. Stiftelsens styrelse inrättades 1969 och kommunfullmäktige beslöt 1977-07-17 att anta stadgar för Grén Brobergs museistiftelse.

Ansvarsfördelning

I den handling som låg som grund för kommunfullmäktiges beslut (GKH 1977/255) anges att "Fastighetsnämnden förvaltar den fasta egendomen och fritidsnämnden sköter park- och trädgårdsanläggningen. Museinämnden ansvarar för lösöret. Kostnaderna skall bestridas inom respektive nämnd. Den disponibla avkastningen från donationen användes för bl a vården av samlingarna och för visningskostnader".

För att förtydliga kommunfullmäktiges beslut angående kostnadsansvaret samt ansvarsfördelningen vid förvaltningen och skötseln av Lilla Änggårdens, utformade museistiftelsen under 1983 särskilda riktlinjer i samråd med berörda förvaltningar.

Mellan Göteborgs fastighetsnämnd och Göteborgs museinämnd har ett hyreskontrakt upprättats där det fastställs att Lilla Änggårdens byggnader "utan vederlag enligt donationsbestämmelserna" upplåtes till museinämnden.

Efter kommunfullmäktiges beslut att godkänna förslaget till stadgar för museistiftelsen har ytterligare beslut fattats, som berör Lilla Änggårdens. Sålunda har i stadsdelsnämndsreformen den dagliga skötseln av park- och trädgårdsanläggningen överförs till Linnéstads stadsdelsnämnd. Ansvar för det långsiktiga bevarandet av park och trädgård ligger dock kvar på fritidsnämnden och dess parkavdelning.

Fastighetsnämnden har med ett särskilt nyttjanderättsavtal upplåtit Lilla Änggårdens mangårdsbyggnad jämte ett markområde i byggnadens omedelbara närhet till Kulturfastigheter i Göteborg AB. Genom denna upplåtelse har fastighetsnämndens ekonomiska ansvar för huvudbyggnaden med närliggande markområde överförs till Kulturfastigheter AB - KIGAB. Ansvar för Lilla Änggårdens övriga markområde samt där befintlig byggnad - trädgårdsmästarebostaden - kvarligger på fastighetsnämnden.

I nyttjanderättsavtalet anges att "Det är bolagets (= KIGAB) skyldighet att som nyttjanderättshavare på oförändrade villkor vidareupplåta byggnaderna till nuvarande hyresgäster så länge bolaget och hyresgästen inte kommer överens om annat".

Revidering av museistiftelsens stadgar

Sedan Göteborgs historiska museum blivit en del av det nybildade Göteborgs Stadsmuseum samt mandattiden för ledamöter i kommunfullmäktige och nämnder förlängts från tre till fyra år erfordras en revidering av museistiftelsens stadgar. I anslutning till uformningen av det nya stadgeförslaget har museistiftelsen funnit det angeläget att genom denna promemoria informera kommunfullmäktige och museinämnden hur donationen lilla Änggården efter drygt 30 år i stadens ägo nu förvaltas, vilka ekonomiska förutsättningar som finns för museiverksamheten samt för vården av byggnader, park och trädgård.

Samråd

Vid upprättandet av denna handling har samråd ägt rum med stiftelsens revisorer, stadskansliets juridiska avdelning samt stiftelsens tillsynsmyndighet Länsstyrelsen. Handlingen har vidare för kännedom förelagts fastighetskontoret, fritidsförvaltningens parkavdelning, Linnéstadens stadsdelsförvaltning samt Kulturfastigheter i Göteborg AB.

Förslag till revidering av stadgar för Grén Brobergs museistiftelse

Nu gällande text:

1 §

Denna stiftelse vars namn är Grén Brobergs museistiftelse, har tillkommit genom bröderna Carl och Sven Grén Brobergs testamente den 3 november 1966.

2 §

Stiftelsens uppgift skall vara att ombesörja och med tillgänglig avkastning bekosta vården och driften av bröderna Grén Brobergs hem med dess samling av lösören på Lilla Änggården - häri även inbegripet biblioteket - i så vitt möjligt oförändrat skick såsom ett museum samt att hålla detta i lämplig omfattning och på bästa sätt tillgängligt för allmänhet, sammanslutningar och forskare. Verksamheten skall bedrivas så att vetenskaplig forskning därigenom främjas. Den skall utövas enligt de riktlinjer som i övrigt anges i testamentet.

Förslag till ny text:

1 §

Oförändrad

2 §

Stiftelsens uppgift skall enligt testamentet vara att ombesörja och med tillgänglig avkastning bekosta vården och driften av bröderna Grén Brobergs hem med dess samling av lösören på Lilla Änggården - häri även inbegripet biblioteket - i så vitt möjligt oförändrat skick såsom ett museum samt att hålla detta i lämplig omfattning och på bästa sätt tillgängligt för allmänhet, sammanslutningar och forskare.

Om hela avkastningen icke behöver sålunda tagas i anspråk för vården av museet, må besparingen kunna användas för bidrag till vetenskaplig forskning rörande den kultur, som museet

Hysesförslag från KIGAB.

Sedan KIGAB år 1990 från fastighetsnämnden fått nyttjanderätten till Lilla Änggårdens mangårdsbyggnad har museistiftelsen haft en dialog med KIGAB angående byggnadens skötsel och underhåll. Under dessa överläggningar har KIGAB framställt anspråk på ersättning för sina kostnader samt överlämnat förslag till nytt hyresavtal i vilket inryms ersättning för såväl underhåll som löpande kostnader (värme, fastighetsskötsel, renhållning mm). Styrelsen för museistiftelsen har hitintills avvisat anspråken från KIGAB och därvid hänvisat till donationsbestämmelserna samt till kommunfullmäktiges beslut om berörda nämnders kostnadsansvar för Lilla Änggården.

Park och trädgård

Lilla Änggårdens park och trädgård anlades av bröderna Grén Brobergs morfar Arvid Grén och blev under hans levnad en botanisk raritet. En i området boende heltidsanställd trädgårdsmästare svarade för den löpande vården. Under de senaste åren, sedan ansvaret för underhållet övergått till Linnéstadens stadsdelsnämnd, har främst av ekonomiska skäl, såväl park som trädgård blivit starkt försummad. Med anledning härav har museistiftelsens styrelse i samråd med stads-trädgårdsmästaren hemställt att en plan för reaktivering av parken och trädgården måtte upprättas.

Museistiftelsens avkastning

I bröderna Grén Brobergs testamente föreskrivs att avkastningen på museistiftelsens kapital skall "bekosta vården och driften av vårt hem". Då kommunfullmäktige i sina beslut om såväl donationens mottagande som vid fastställandet av stadgarna för Grén Brobergs museistiftelse givit fastighetsnämnden kostnadsansvaret för förvaltningen av den fasta egendomen samt fritidsnämnden ansvaret för park- och trädgårdsanläggningen har stiftelsens kostnadsansvar begränsats till vården och visningen av samlingarna. Museistiftelsen har också, i enlighet med donatorernas anvisningar, kunnat lämna "bidrag till vetenskaplig forskning rörande den kultur, som museet avser att skildra". Vidare har, i enlighet med donatorernas önskemål, trädgårdsmästarbostaden restaurerats samt upplåtits till en museitjänsteman som ålagts visst tillsynsansvar för samlingarna. Det i parken uppförda härbret från Dalarna brandskadades och avröjdes hösten 1987. En rekonstruktion av denna byggnad skulle ha blivit allt för kostsam.

Museistiftelsens kapital har sedan dess tillkomst förmerats tillfredsställande. Grundfonden uppgick vid senaste årsskiftet till drygt 14 miljoner kronor. Styrelsen för museistiftelsen bedömer att grundfondens avkastning även framdeles skall kunna täcka kostnaderna för museiverksamheten. Härutöver torde avkastningen medge att museistiftelsen kan göra temporära punktinsatser för bekostande av åtgärder som syftar till att bevara Lilla Änggården i ursprungligt skick. Av stadsfullmäktige fastlagd ansvarsfördelning för museiverksamheten, byggnaderna, trädgården och parken förutsätts kvarstå även sedan detta ansvar genom organisationsförändringar överförs på annan kommunal huvudman.

avser att skildra. Detsamma skall gälla om museet icke längre skulle kunna drivas enligt de ovan uppdragna riktlinjerna.

3 §

Stiftelsens styrelse, som har sitt säte i Göteborg, består av tre ledamöter. Chefen för Göteborgs historiska museum skall vara självskriven ledamot av styrelsen och föredragande i denna. Två ledamöter skall utses av Göteborgs museinämnd för en tid av tre år. Dessa ledamöter utses av museinämnden under första kvartalet av mandatperioden. Vid förfall för chefen för Göteborgs historiska museum skall den som uppehåller hans tjänst i stället inträda som ledamot.

4 §

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Styrelsen äger utse sekreterare.

5 §

Det ankommer på ordföranden att svara för ledning, samordning och övervakning av stiftelsens verksamhet.

Vice ordföranden biträder ordföranden i fullgörandet att dennes uppgifter och inträder vid förfall för ordföranden i dennes ställe.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom flertalet i styrelsen enats.

6 §

Protokoll skall föras vid styrelsens sammanträden. Protokoll justeras av ordförande och vice ordförande och anmäles för Göteborgs museinämnd vid dess nästkommande sammanträde.

7 §

Därest styrelsen icke annorlunda beslutar skall å stiftelsens vägnar utfärdade handlingar, försedda med kontrasignation av sekreteraren, undertecknas av ordföranden.

3 §

Stiftelsens styrelse, som har sitt säte i Göteborg består av tre ledamöter. Chefen för Göteborgs Stadsmuseum skall vara självskriven ledamot av styrelsen och föredragande i denna. Två ledamöter skall utses av Göteborgs museinämnd för en tid av fyra år. Dessa ledamöter utses av museinämnden under första kvartalet av mandatperioden. Vid förfall för chefen för Göteborgs Stadsmuseum skall den som upprätthåller denna tjänst i stället inträda som ledamot.

4 §

Oförändrad

5 §

Oförändrad

6 §

Oförändrad

7 §

Oförändrad

8 §

Stiftelsens medel skall vara placerade i öppen depot hos Skandinaviska Enskilda Banken.

8 §

Stiftelsens medel förvaltas av styrelsen. Styrelsen äger utse enskild ledamot eller stiftelsens sekreterare att ensam svara för omplaceringar av stiftelsens tillgångar, enligt av styrelsen fastställd instruktion. Stiftelsens medel skall vara placerade i depå hos Skandinaviska Enskilda Banken.

Av stiftelsens avkastning skall viss del, dock högst 20 % årligen läggas till kapitalet.

9 §

Styrelsen skall för varje år före mars månads utgång till kommunstyrelsen, museinämnden och länsstyrelsen avge årsberättelse angående verksamheten under det förflutna året. Revision av stiftelsens verksamhet sker på samma sätt som för Göteborgs museer.

9 §

Oförändrad

10 §

Kommunfullmäktige äger rätt besluta om ändring av dessa stadgar efter hörande av eller framställning från stiftelsens styrelse och Göteborgs museinämnd.

10 §

Oförändrad